

L'EMPADRONAMENT DE PERSONES ESTRANGERES

Tota persona que visqui a l'Estat espanyol, independentment de la seva nacionalitat o situació de residència, té l'obligació d'empadronar-se en el domicili on resideix habitualment. El padró municipal és el registre on han de constar els veïns i veïnes del municipi i el lloc on hi viuen.

Per a les persones estrangeres, sobretot per aquelles sense permís de residència, l'empadronament és un dels tràmits essencials, ja que mitjançant aquest podran accedir als diferents serveis públics (educació, sanitat, ajudes socials...) que garanteixin els seus drets fonamentals que disposen per mandat constitucional en el nostre Estat de Dret. Així mateix, l'empadronament servirà com a prova de permanència per sol·licitar, entre d'altres, l'autorització de residència temporal per circumstàncies excepcionals d'arrelament laboral o social.

Per tant, l'empadronament ha de tenir com objectiu la constatació de les persones que realment resideixen al municipi per crear un cens real de la població i poder dimensionar els serveis públics que s'han de dotar i els recursos financers que s'han d'establir.

En l'actualitat, ens trobem amb una disparitat de criteris en els diferents municipis alhora de gestionar l'empadronament, sobretot pel que fa referència a l'acreditació de la identitat i del domicili de residència o quan no disposen del mateix, creant una desigualtat injustificada.

Les dades que han de constar al padró municipal són les que indica l'art. 16 de la Llei de reguladora de les Bases del Règim Local. La documentació a presentar és la mínima i suficient per garantir la certesa de les dades, però en cap cas l'excés de formalitat pot impedir el tràmit. Així mateix, l'ens local pot realitzar accions inspectores per comprovar la veracitat dels fets.

La documentació necessària que cal aportar ve recollida molt acuradament segons cada cas a la **Resolució de 30 de gener de 2015**, del President de l'Institut Nacional d'Estadística, per el qual es dicten les instruccions tècniques als Ajuntaments sobre la gestió del Padró municipal (amb la modificació imposada per la Resolució de 9 de maig de 2019, sobre els menors d'edat estrangers). La Resolució de 2015 estableix tota documentació que han d'aportar les persones nacionals i estrangeres, amb permís de residència o sense, per acreditar la seva identitat així com el seu lloc de residència (incloent les persones que viuen al municipi sense domicili).

En quant a l'**acreditació de la identitat**, la persona d'un país que no sigui de la UE o de l'Espai Econòmic Europeu i major de 14 anys haurà de presentar la Targeta d'Identificació d'Estranger, si disposa de permís de residència vigent o passaport en vigor si no disposa de residència. També podrà entregar una fotocopia de l'anterior documentació en cas de pèrdua o sostracció amb la corresponent denúncia i la sol·licitud de renovació que prorroga la vigència del document.

Igualment es regulen altres casos, com la documentació de les persones de països de la UE (passaport o targeta d'identificació del seu país), els sol·licitants d'asil (la targeta vermella) o la cèdula d'inscripció per aquelles persones que no poden obtenir el passaport del seu país d'origen, entre d'altres.

Els menors de 14 anys, tant els espanyols com els estrangers amb permís de residència o sense, hauran de presentar el passaport, DNI o NIE (si en tenen); o bé, el llibre de família o el certificat de naixement. Així es va establir en la modificació de la Resolució de 9 de maig de 2019, després de la Sentència de l'Audiència Nacional 770/2017, de 28 de desembre de 2018, que derogava part de la norma per ser discriminatòria entre els menors de 14 nacionals i estrangers.

En cap cas l'Ajuntament pot fer un control de legalitat o il·legalitat de la residència, la documentació només es sol·licita a efectes de comprovar la identitat.

Sobre l'acreditació del domicili, els Ajuntaments poden dur a terme les actuacions i operacions que considerin escaients (inspeccions, informes policials...) per comprovar el sol·licitat. Així doncs, l'objectiu és constatar una realitat del municipi i, per tant, no es podrà denegar empadronaments per sobreocupació, infrahabitatges o per no disposar de títol legítim.

Els Ajuntaments han de contemplar el cas d'empadronament de les **persones sense domicili**. En aquests supòsits els Serveis Socials informen de la situació de la persona interessada i indiquen la direcció on ha d'estar inscrit (l'alberg, la direcció del Servei o on la persona normalment pernocta). Seran els Serveis Socials els que intentin la notificació, la qual no serà garantia per la inscripció en el padró. Així mateix, també es realitzarà per aquelles **persones que no poden acreditar un títol legítim de possessió** sobre l'habitatge (casos d'ocupació), i que s'empadronaran després d'una inspecció prèvia a l'habitatge per comprovar que viuen allà.

Els Serveis Socials hauran d'actuar amb celeritat i instades per l'Ajuntament. Entenem que requerir que siguin els veïns els que hagin de sol·licitar un informe previ als Serveis Socials crea una duplicitat del tràmit que fa més difícil l'empadronament i més encara si el silenci dels Serveis Socials produeix la denegació del seu informe.

A efectes d'inscripció padronal, tal i com es diu en la Resolució mencionada, és completament **independent les controvèrsies jurídic-privades sobre la titularitat de l'habitatge**, així com les circumstàncies físiques, higènic-sanitàries o d'altres que afectin al domicili.

En tot cas, la **denegació de l'empadronament** ha de ser motivada, recordant que el silenci administratiu a la sol·licitud és positiu. Per tant, si no es respon en tres mesos, la persona interessada es tindrà per empadronada al municipi. Malgrat això, és obligació de l'Administració donar resposta a les peticions de l'administrat, i més en aquests supòsits on molts dels drets del sol·licitant depenen de la seva inscripció en el padró municipal.

Per últim, cal recordar a les persones estrangeres que no disposin de permís de residència de llarga durada que el seu empadronament **caduca als dos anys** si no el renoven oportunament. Aquesta *discriminació legal* pot crear greus perjudicis a l'interessat. Prenent la recomanació del Síndic de Greuges en el seu informe extraordinari de gener de 2008, sobre la gestió municipal de l'empadronament dels immigrants, considerem oportú que malgrat no ser imperatiu legal, fóra convenient donar audiència a la persona interessada abans de la

caducitat del registre en el padró per informar-li i pugui comunicar la seva situació.

En conclusió, la inscripció en el padró municipal és una obligació de la persona que resideix a un municipi i l'objectiu és reflectir una realitat poblacional. Així doncs, l'Administració Local només ha de comprovar la identitat real de la persona i la veracitat del lloc on viu, sense entrar en la seva situació de residència ni en les relacions privades o d'habitabilitat que afectin al seu domicili. Per realitzar aquestes comprovacions cal seguir les Instruccions realitzades per l'INE que busquen homogeneïtzar i facilitar l'empadronament per reflectir la realitat del municipi evitant formalitats injustificades que impedeixen el seu fi. Finalment, recordar que la persona sol·licitant té molts interessos depenent d'aquest procediment, i **els seus drets fonamentals depenen en bona part d'aquest tràmit administratiu.**

Normativa bàsica sobre el padró municipal:

- Articles 15 i següents de la Llei 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de les Bases del Règim Local.
 - Real Decreto 1690/1986, de 11 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de Població i Demarcació Territorial de les Entitats Locals.
 - Resolució de 30 de gener de 2015, del President de l'Institut Nacional d'Estadística, per el qual es dicten les instruccions tècniques als Ajuntaments sobre la gestió del Padró municipal (modificada per la Resolució de 9 de maig de 2019, sobre els menors d'edat estrangers).
-